

52. MORAVSKÝ PODZIM

6. 10. 2023

19.00

BESEDNÍ DŮM

Balady z Gotinského háje

Mezinárodní hudební festival Brno / Brno International Music Festival

52. MORAVSKÝ PODZIM
52nd MORAVIAN AUTUMN

1.-22. 10. 2023

Balady z Gotinského háje

PÁ 6. 10. 2023 | Besední dům | 19:00

NE **1. 10. 2023**, 19:00, Janáčkovo divadlo
ZAHAJOVACÍ KONCERT
 A. P. HEINRICH Zpěv ducha divokého lesa
 BEETHOVEN Fantazie c moll
 PÄRT Credo
 SKRJABIN Prometheus (Symfonie č. 5 „Poema ohně“)
Polina Osetinskaja klavír
Slovenský filharmonický sbor
Filharmonie Brno
 dirigent **Dennis Russell Davies**
Cori O’Lan světelný design

PO **2. 10. 2023**, 19:00, Vila Tugendhat
ANTHONY PHILIP HEINRICH – AMERICKÝ BEETHOVEN
 BEETHOVEN 32 variací na vlastní téma c moll
 A. P. HEINRICH klavírní skladby
Pavel Farský klavír, průvodní slovo

ST **4. 10. 2023**, 19:00, Besední dům
KREMERATA BALTICA
 POLJOVA Poselství jednomu obyčejnému člověku
 SCHNITTKE Koncert pro klavír a smyčce
 PELĚCIS Concertino bianco
 JANČEVSKIS Lignum
 MUSTONEN Triptych
Onuté Gražinyté klavír
Kremerata Baltica

ČT **5. 10. 2023**, 19:00, Besední dům
ONUTÉ GRAŽINYTÉ – KLAVÍRNÍ RECTÁL
 SKRJABIN, MESSIAEN, ČIURLIONIS, REMESA,
 BACEVIČIUS, KAPRÁLOVÁ, BACEWICZ
Onuté Gražinyté klavír

PÁ **6. 10. 2023**, 19:00, Besední dům
BALADY Z GOTINSKÉHO HÁJE
 BEETHOVEN písně
 J. A. ŠTĚPÁN Schwanenlied
 V. J. TOMÁŠEK Lenora
Martina Janková soprán
Dennis Russell Davies klavír
Taťjana Medvecká recitace

SO **7. 10. 2023**, 20:00, Kryt 10-Z, Husova
REINER(KACE)
 REINER Tři písně milostné, Listopadové popěvky,
 Esther, Květovaný kůň
Aida Mujačić zpěv, klavír
 dramaturgie projektu **Pavel Straka**
 NE **8. 10. 2023**, 20:00, kostel sv. Janů, Minoritská
RENESSANCE POLSKÉHO BAROKA
 ZIELEŃSKI Offertoria et communiones totius anni
Wrocław Baroque Ensemble
 dirigent **Andrzej Kosendiak**

ÚT **10. 10. 2023**, 19:30, kostel sv. Augustina,
 náměstí Míru
SMUTEK UTEK?!
 MESSIAEN Louange à l’Éternité de Jésus
 KOPELANT Karak
 JANÁČEK Pohádka, Sonáta
 SMOLKA Smutek utek
 MESSIAEN Louange à l’Immortalité de Jésus
Jiří Bárta violoncello, **Terezie Fialová** klavír

ČT **12. 10. 2023**, 19:00, Besední dům
SÓLO PRO SKLENĚNOU HARMONIKU
 REJCHA Gelegenheitskantate
 CIMAROSA De terra amica
 REJCHA Abschied der Johanna d’Arc von ihrer
 Heimath
 HASSE L’Armonica
Joanna Moskowicz soprán
Christa Schöpfung skleněná harmonika
Barbara Maria Willi recitace, cembalo
Brno Rejcha Collegium 2023
Filharmonie Brno, dirigent **Jonathan Cohen**

PÁ **13. 10. 2023**, 19:00, Janáčkovo divadlo
TAK PRAVIL ZARATHUSTRÁ
 SCHUMANN Overture, Scherzo a Finále
 BOLCOM Klavírní koncert č. 2
 MOZART Maurerische Trauermusik
 R. STRAUSS Also sprach Zarathustra
Emanuele Arciuli klavír
Symfonický orchestr rozhlasu MDR Lipsko
 dirigent **Dennis Russell Davies**

NE **15. 10. 2023**, 21:00, Katedrála svatých Petra
 a Pavla, Petrov
NEKLID ISLANDSKÉHO KLIDU
 JÓHANNSSON Virðulegu forsetar
Adam Wiltzie syntezátor, elektronika
 členové **Moravia Brass Band**
 dirigent **Chuhei Iwasaki**

ÚT **17. 10. 2023**, 19:00, Besední dům
HLEDÁNÍ ZTRACENÉ KRÁSY
 M. BRUNNER Moving Silhouettes
 MARTINAITYTĚ Hledání ztracené krásy...
Trio Bohémo

ST **18. 10. 2023**, 19:00, Besední dům
**HISTORICKÝ BRAHMS & SOUČASNÝ SIL-
 VESTROV**
 SILVESTROV Kýčovitá hudba, Čtyři kusy, Nostalgie,
 Dva kusy, Visník-1996
 BRAHMS Šest kusů, Tři intermezza, Dvě rapsodie
Alexej Ljubimov klavír

NE **22. 10. 2023**, 19:00, Janáčkovo divadlo
**ZÁVĚREČNÝ KONCERT – PARTNERSKÁ
 POZNAŇ**
 PENDERECKI Tři kusy ve starém slohu, Adagietto,
 Violový koncert
 KAPRÁLOVÁ Suita rustica
 SZYMANOWSKI Houslový koncert č. 2
Milan Paľa viola, housle
Poznaňská filharmonie
 dirigent **Łukasz Borowicz**

NOVÝ SVĚT MORAVSKÉHO PODZIMU

ČT **19. 10. 2023**, 19:00, foyer, nádvoří a půdní
 prostory Besedního domu
MEZI NEBEM A ZEMÍ

PÁ **20. 10. 2023**, 19:00, Divadlo na Orlí
LIDSKÝ HLAS

SO **21. 10. 2023**, 19:00, Besední dům
JANÁČKŮV AKADEMICKÝ ORCHESTR

DOPROVODNÝ PROGRAM

ÚT **3. 10. 2023**, 19:00, CO.LABS, Kounicova 20
PSÍ SVĚT, dětská opera

SO **7. 10. 2023**, 15:00–17:00, Besední dům
KVĚTOVANÝ KŮŇ
 workshop s Aidou Mujačić

PO **9. – ÚT 10. 10. 2023**, FF MU, Arne Nováka 1
**57. MEZINÁRODNÍ HUDEBNĚVĚDNĚ
 KOLOKVIUM BRNO**
 Nové cesty opery

ÚT **10. 10. 2023**, 18:00, Klafé, Klácelova 1a
**LEOŠ JANÁČEK A POZDNÍ OBROZENÍ NA
 MORAVĚ**
 prezentace knihy Miloše Zapletala

ČT **12. 10. 2023**, 17:30, Besední dům
ANTOINE REICHA
 prezentace knihy

SO **14. 10. 2023**, 21:00, Červený kostel
POSLEDNÍ POHANSKÉ OBŘADY

ÚT **17. 10. 2023**, 18:00, Besední dům
**BESEDA SE SKLADATELEM
 MARTINEM BRUNNEREM**

LUDWIG van BEETHOVEN

Seufzer eines Ungeliebten und Gegenliebe WoO 118

(Povzdech nemilovaného a Opětovaná láska / Sigh of an unloved – Love required)

světská kantáta pro hlas a klavír / secular cantata for voice and piano

1. Seufzer eines Ungeliebten. Moderato

2. Gegenliebe. Allegretto

Das Blümchen Wunderhold op. 52 č. 8 (Čarovné kvítko / The Loveliest Flower)

píseň pro hlas a klavír / Lied for voice and piano

z / from *Acht Gesänge und Lieder*

Mollys Abschied op. 52 č. 5 (Mollyn odchod / Molly's Farewell)

píseň pro hlas a klavír / Lied for voice and piano

z / from *Acht Gesänge und Lieder*

JOSEF ANTONÍN ŠTĚPÁN

Schwänenlied (Labutí píseň / Swan Song)

VÁCLAV JAN TOMÁŠEK

Lenora op. 12, kantáta pro hlas a klavír / cantata for voice and piano

[1.] Předehra

[2.] Těžký sen zjití jití klid...

(Lenore fuhr ums Morgenrot...)

[3.] A marně ptá se u všech čet...

(Sie frug den Zug wohl auf und ab...)

[4.] A pokaždé, když zasténá...

(So wütete Verzweiflung...)

[5.] Tu milá sukni podkásne...

(Schön Liebchen schürzte...)

[6.] Do rána je čas na výkrop...

(Nach Mitternacht begrabt den Leib...)

[7.] V sinalém světle měsíce...

(Nun tanzten wohl bei Mondenglanz...)

Martina Janková soprán / soprano

Dennis Russell Davies klavír / piano

Tatjana Medvecká recitace / recitation

Koncert se uskuteční bez přestávky.

K vrcholům brněnské filharmonické sezony 2019/2020 patřilo provedení celovečerní kantáty *Lenora Antonína Rejchy na text Gottfrieda Augusta Bürgerera (1747–1794), jednoho z nejvýznamnějších německých básníků 18. století a člena básnického kroužku sdruženého v Gotinkách. V hlavní roli Rejchovy Lenory se představila mezinárodně renomovaná česká sopranistka Martina Janková, již Bürgerovy balady a jejich zhudebnění různými autory učarovaly natolik, že se na nich rozhodla postavit originální program svého recitálu, který vedle písní Ludwiga van Beethovena a Josefa Antonína Štěpána nabídne i jiný skladatelský pohled na Lenoru – tentokrát z pera Václava Jana Tomáška.*

Literární hnutí Sturm und Drang (Bouře a vzdor) ovlivnilo řadu umělců nejen na území dnešního Německa, ale i v zemích někdejší podunajské monarchie. Primárně bývá spojováno s písemnictvím posledních třech desetiletí 18. století, avšak jeho prvky pozvolna pronikaly také do tvorby hudebních skladatelů. Sturm und Drang reagovalo na osvícenský racionalismus a v kontrastu k němu vyzdvihovalo vypjaté emoce. Veškerá pozornost se soustředila na jednotlivce, který nejedná racionálně, ale naopak rozvíjí svou emocionalitu, čímž vzdoruje společnosti a často kráčí vsřích tragickému konci. Svoboda, fantazie a emoce byly nadřazené pravidlům a autoritám. Důležitými inspiračními zdroji se staly příroda a lidová slovesnost. Na německém území vzniklo hned několik literárních spolků sdružených těmito idejemi. Der Göttinger Hainbund (Spolek Gotinského háje) náležel k těm nejvýznamnějším. Texty předního „gotinského“ básníka Gottfrieda Augusta Bürgerera inspirovaly mnoho skladatelů, mezi nimi i autory dnešního večera.

Vedle všeobecně proslavené symfonické a klavírní tvorby představují písně **Ludwiga van Beethovena** (1770–1827) méně známou část díla tohoto velikána světových dějin hudby. První práci tohoto žánru, píseň *Schilderung eines Mädchens*, zkomponoval patrně již ve svých třinácti letech, tedy v době studií u dvorního varhaníka Christiana Gottloba Neefeho (1748–1798). Beethovenovy písně vznikaly primárně na německé texty, zabýval se však i úpravou a tvorbou doprovodu k anglickým, skotským a irským lidovým baladám. Roku 1816 složil jeden z prvních písňových cyklů v dějinách hudby. Cyklus *An die ferne Geliebte* vznikl na texty brněnského lékaře Aloise Isidora Jeitelese (1794–1858). Oba umělci v díle reflektovali žal Beethovenova hlavního mecenáše, knížete Františka Josefa Maxmiliána z Lobkowitz, nad náhlým úmrtím jeho milované manželky Marie Karolíny. Písně ***Seufzer eines Ungeliebten und Gegenliebe*** (Povzdech nemilovaného a Opětovaná láska), ***Das Blümchen Wunderhold*** (Čarovné kvítko) a ***Mollys Abschied*** (Mollyn odchod) pocházejí ze druhé poloviny 90. let 18. století, tedy z doby záhy poté, co se Beethoven trvale usídlil ve Vídni. I z těchto drobných děl je možné odvodit autorovy výrazné preromantické tendence.

Josef Antonín Štěpán (1726–1797) náleží k předním skladatelům tzv. galantního stylu. Světlo světa spatřil v Kopidlně. V hudbě jej vyučoval jeho otec, kantor Jan Antonín Štěpán. V době pruského vpádu utekl Jan Antonín do Vídně, kde se Josefa ujal hrabě František Jindřich Schlik, majitel panství Kopidlna a Veliš. S podporou hraběte studoval u dvorního skladatele Georga Christopa Wagenseila (1715 až 1777), jehož občas zastupoval i při výuce členů císařské rodiny. Roku 1763 byl jmenován dvorním cembalistou a o tři roky později oficiálně také dvorním učitelem tohoto nástroje. Mezi jeho žáčky tak patřila i pozdější francouzská královna, arcivévodkyně Marie Antonie. Před smrtí zkomponoval velké Requiem pro své rodné město a tamní škole odkázal veškeré své jmění. Těžiště jeho tvorby je pochopitelně určeno klávesovým nástrojům. Vedle capriccií, sonát a divertiment zkomponoval i variace na českou píseň *Můj milý Janku*. Štěpánova písňová produkce však vznikala na texty německé. Tato díla pak publikoval v řadě *Sammlung deutscher Lieder* mezi lety 1778–1782. Některé z nich, např. *Das Veilchen in Hornung* či ***Schwanenlied*** (Labuť píseň) se staly populárními již za autorova života.

Václav Jan Tomášek (1774–1850) pocházel z východočeské Skutče. Václavův talent rozvíjel nejprve chrudimský varhaník Pavel Josef Wolf. Již během univerzitních studií práv byl znám jako vynikající klavírista. Vzdělání a společenská obratnost pomohla Tomáškovi ke stykům s klíčovými osobnostmi tehdejšího uměleckého světa – Josefem Haydnem, Ludwigem van Beethovenem, Johannem Wolfgangem Goethem apod. Ve svém pražském domě vedl významný salon, kam docházely skutečné kapacity evropského vědeckého a kulturního života. Díky tomu byl Tomášek často nazýván „pražským hudebním papežem“. Z jeho díla jsou dodnes známé zejména drobné klavírní kusy. Významné postavení v jeho tvorbě zaujímaly písně na německé i české texty. V letech 1845–1849 vydával na pokračování svůj vlastní životopis v časopise *Libussa*. Tomášková autobiografie se stala velmi cenným pramenem k poznání tehdejšího (nejen pražského) hudebního života, stejně jako důležitým zdrojem informací ke skladatelovu dílu, mimo jiné i k okolnostem vzniku hudební balady ***Lenora*** na text Gottfrieda Augusta Bürgerera. Příběh o oživlém umrlci přicházejícím si pro svou milou později inspiroval i Karla Jaromíra Erbena v baladě *Svatební košile*. Hororový text plný vypjatých dramatických momentů zapůsobil také na Tomáška, jenž na jeho zhudebnění do podoby sólové kantáty pracoval v roce 1805 během příprav na zkoušky k doktorátu práv. Dílo okouzilo redaktora *Wiener Musikzeitung* Friedricha Kanneho, na jehož doporučení skladatel vydal dílo tiskem.

Petr Slouka

”

V roce 1805, zaměstnán komposicí Bürgerovy balady *Lenora*, obdržel jsem od svého bratra, duchovního, dopis, kterým mne upomínal, abych si pospíšil s doktorátem a apelační zkouškou, a přislíbil, že uhradí všechny výdaje. Abych vyhověl jeho přání, vzdal jsem se dvou kondic a věnoval se studiu práv. Mezi tím jsem v chvílích vyhrazených hudbě pokračoval v komposici *Lenory*. Právě když jsem ji dokončil a odkládal pero, zaslechl jsem klepat na dveře a do pokoje vstoupil známý skladatel a později také redaktor staršího Wiener Musikzeitung, Kanne, doporučen na mne kněžnou K-. Vyčerpán touto tvůrčí prací, toužil jsem po klidu; avšak Kanne na mne tak dlouho naléhal, dokud si nemohl poslechnout alespoň jednu část. Byla to scéna, kdy Vilém za jízdy s Lenorou potkává pohřební průvod. Kanne byl touto skladbou tak uchvácen, že si při tom počínal jako nepřičetný a nesčetněkrát opakoval: A vy s takovými vlohami zůstáváte v Praze? (...) Nemeškal jsem a vydal na předplacení *Lenoru* jako 12. dílo, které v tehdejší době balad vzbudilo velkou pozornost.

Vlastní životopis Václava Jana Tomáška – česky 1941

”

Martina Janková © Markus Senn

Martina Janková

Sopranistka **Martina Janková** se dlouhodobě zajímá o interpretaci hudby starších slohových období. Klíčovou součástí jejího repertoáru jsou zejména mozartovské role, které ztvárnila v curyšské opeře i na salzburšském festivalu. Vystupovala také v milánské La Scale. Roku 2018 významně přispěla k propagaci díla Mozartova vrstevníka Leopolda Koželuha (1747–1818), když se s helsinským barokním orchestrem a dirigentem Aapo Häkkinenem podílela na uvedení jediné skladatelovy opery *Gustav Vasa*, a to ve světové premiéře. Věnovala se i poučené interpretaci barokní hudby, mimo jiné pod vedením Nikolause Harnoncourta. Pravidelně spolupracuje s předními barokními orchestry, jako je Collegium 1704, La Cetra, Bach Consort Wien či Concentus Musicus. Vedle hudebního baroka a klasicismu je jí blízká rovněž tvorba autorů 20. století. Za nahrávku písní Bohuslava Martinů získala ocenění Diapason d'Or. Její hlas mohou posluchači slyšet i v nahrávce Mahlerovy 4. symfonie pod taktovkou Hughy Wolffa.

Více na www.martinajankova.com

Dennis Russell Davies

Dirigent a pianista **Dennis Russell Davies** žije dlouhodobě v Rakousku, od sezony 2018/2019 je uměleckým ředitelem a šéfdirigentem Filharmonie Brno. V rodných Spojených státech absolvoval newyorskou Juilliard School. Poté po dobu pěti let vedl Brooklynskou filharmonii; mezi lety 1977 a 2002 řídil Orchestr amerických skladatelů, který sám založil. Roku 1980 se rozhodl přesídlit do Evropy. Zde vystřídal angažmá ve Stuttgartské státní opeře, orchestru Beethovenhalle a orchestru opery v Bonnu, konečně také v Symfonickém orchestru v Basileji i Vídeňském rozhlasovém orchestru ORF. Věnoval se rovněž pedagogické činnosti na salzburském Mozarteu. Brněnskou filharmonii dirigoval poprvé roku 2017 v rámci festivalu Pražské jaro. O rok později se stejným orchestrem provedl na Velikonočním festivalu duchovní hudby Janáčkovu *Glagolskou mši*. V rámci inauguračního koncertu v témže roce dirigoval Dvořákovou *První symfonii*. Diskografie Dennise Russella Daviese zahrnuje na osmdesát položek. Mezi jeho zásadní počiny lze řadit zejména kompletní vydání symfonií Antona Brucknera, Josepha Haydna, Arthura Honeggera či Philipa Glasse.

Více na www.dennirrusselldavies.com

Tatjana Medvecká

Tatjana Medvecká je členkou Činohry Národního divadla – ztvárnila zde sto třináct rolí. Jako host účinkovala také na jiných scénách (Divadlo Rokoko, Dejvické divadlo, Divadlo Na zábradlí, Divadlo Viola ad.). Za své divadelní působení dvakrát získala Cenu Thálie za role ve hrách *Marie Stuartovna* a *Poprvé vdaná*. Před kamerou debutovala ve filmu Otakara Vávry *Osvobození Prahy* (1975), o rok později účinkovala ve snímku *Marečku, podejte mi pero!*. V posledních letech zaujala rolemi v seriálech *Já, Mattoni*, *První republika* či *Most!*. Výraznou součástí její práce je dabing: jejím hlasem promlouvala Susan Sarandonová nebo Barbra Streisandová. Za dabing je držitelkou Ceny Františka Filipovského, v rozhlase je opakovaně oceňována v posluchačské anketě *Neviditelný herec*.

One of the climaxes of the 2019/2020 philharmonic season in Brno was the performance of Antoine Reicha's feature-long oratorio *Lenora* after Gottfried August Bürger. Appearing in the eponymous role was the soprano Martina Janková, who was so enchanted by Bürger's ballads and their settings by various composers that she decided to devise an original programme for her recital, which in addition to songs will also offer another perspective on *Lenora*.

The Sturm und Drang (Storm and Stress) literary movement influenced many artists – not just in what is today Germany, but also in the lands of the erstwhile Danube Monarchy – who emphasised intense emotion in response to Enlightenment rationalism. In Germany multiple literary associations were inspired by these ideas, and the Göttinger Hainbund (Göttingen Grove League) was one of the most important. Lyrics by Gottfried August Bürger (1747–1794), a leading poet of the Göttingen association, inspired many composers including those featured in tonight's programme.

Ludwig van Beethoven's songs (1770–1827) are less well known than the titan's much more familiar symphonic and piano works. His Lieder are primarily settings of German lyrics. The songs ***Seufzer eines Ungeliebten und Gegenliebe*** (Sigh of the Unloved – Love Requited), ***Das Blümchen Wunderhold*** (The Loveliest Flower) and ***Mollys Abschied*** (Molly's Farewell) were written in the second half of the 1790s, shortly after Beethoven moved to Vienna for good. These small pieces afford a glimpse of the composer's strong pre-Romantic tendencies.

Josef Antonín Štěpán (1726–1797) was a leading composer in the galant style. During the War of the Austrian Succession, when Prussians invaded Bohemia, his father with his family fled to Vienna. In 1763, Josef Antonín was appointed the court harpsichordist and, three years later, also officially the court teacher on the instrument. His pupils included the later French queen Marie Antoinette. In his songs, Štěpán set German lyrics to music; some of them, for example, *Das Veilchen in Hornung* and ***Schwanenlied*** (Swan Song) became popular during his lifetime.

Václav Jan Tomášek (1774–1850) hailed from Skuteč in East Bohemia. His education and social skills helped him to become acquainted with crucial figures of the artistic world of his era, including Joseph Haydn, Ludwig van Beethoven and Johann Wolfgang Goethe. In his Prague home he led an important salon frequented by the true eminences of European scientific and cultural life, and was known as the "Musical Pope of Prague".

Bürger's text tells the story of a revived cadaver who comes to reclaim his beloved; it later inspired the Czech writer Karel Jaromír Erben's ballad *The Wedding Shirt*. The horror text, replete with charged dramatic moments, also impressed Tomášek who set it in his solo cantata ***Lenora*** of 1805.

Petr Slouka, translated by Štěpán Kaňka

LUDWIG van BEETHOVEN **Seufzer eines Ungeliebten und Gegenliebe**

(Povzdech nemilovaného a Opětovaná láska)
text Gottfried August Bürger

Seufzer eines Ungeliebten

Hast du nicht Liebe zugemessen
Dem Leben jeder Kreatur?
Warum bin ich allein vergessen,
Auch meine Mutter du! du Natur?

Wo lebte wohl in Forst und Hürde,
Und wo in Luft und Meer, ein Tier,
Das nimmermehr geliebet würde? –
Geliebt wird alles außer mir!

Wenn gleich im Hain auf Flur und Matten
Sich Baum und Staude, Moos und Kraut
Durch Lieb' und Gegenliebe gatten;
Vermählt sich mir doch keine Braut.

Mir wächst vom süßesten der Triebe
Nie Honigfrucht zur Lust heran.
Denn ach! mir mangelt Gegenliebe,
Die Eine nur gewähren kann.

Gegenliebe

Wüßť ich, wüßť ich, daß du mich
Lieb und wert ein bißchen hieltest,
Und von dem, was ich für dich,
Nur ein Hunderteilchen fühltest;

Daß dein Dank hübsch meinem Gruß Halben
Wegs entgegen käme,

Povzdech nemilovaného

Cožpak jsi nepřikla lásku
životu každého tvora?
Proč jsem já jediný zapomenut,
má matko, přírodě?

Kde žilo v lesích a ohradách,
kde ve vzduchu a v moři zvíře,
které nebylo nikdy milováno? –
Všechno je milováno kromě mě!

I když se v háji, na polích a v lukách
strom a keř, mech a bylina
snoubí v lásce a jejím opětování;
mně se neoddá žádná nevěsta.

Mně ani z nejsladšího výhonku
nikdy nevyraší medový plod k rozkoši.
Protože ach! mně schází opětovaná láska,
kterou mi může poskytnout jen ta jediná.

Opětovaná láska

Kdybych věděl, kdybych věděl, že ti jsem
aspoň trochu milý a drahý,
a z toho, co k tobě cítím,
cítíš ty aspoň setinku;

že tvůj dík by mému pozdravu
vyšel na půl cesty vstříc,

Und dein Mund den Wechselkuß
Gerne gäb' und wieder nähme:

Dann, o Himmel, außer sich
Würde ganz mein Herz zerlodern!
Leib und Leben könnt' ich dich
Nicht vergebens lassen fodern! –

Gegengunst erhöht Gunst,
Liebe nähret Gegenliebe
Und entflammt zur Feuersbrunst,
Was ein Aschenfünkchen bliebe.

a tvá ústa by vzájemný polibek
ráda dala a zase přijala:

potom, ó nebesa,
moje srdce by se rozhořelo!
svoje tělo i život bych ti pak mohl
ne nadarmo nabídnout! –

Opětování přízně zvyšuje přízeň,
láska živí lásku protějšku
a roznítí požár tam,
kde byla jen jiskřička v popelu.

překlad Iva Kratochvílová

LUDWIG van BEETHOVEN Das Blümchen Wunderhold

(Čarovné kvítko)

text Gottfried August Bürger

Es blüht ein Blümchen irgendwo
In einem stillen Thal;
Das schmeichelt Aug' und Herz so froh
Wie Abend-Sonnenstrahl;
Das ist viel köstlicher als Gold,
Als Perl' und Diamant.
Drum wird es Blümchen Wunderhold
Mit gutem Fug genannt.

Wohl sänge ich ein langes Lied
Von meines Blümchens Kraft;
Wie es am Leib' und am Gemüth
So hohe Wunder schafft.
Was kein geheimes Elixir
Dir sonst gewähren kann,
Das leistet traun mein Blümchen dir!
Man sah' es ihm nicht an.

Wer Wunderhold im Busen hegt,
Wird wie ein Engel schön.
Das hab' ich, inniglich bewegt,
An Mann und Weib gesehn.
An Mann und Weib, alt oder jung,
Zieht's wie ein Talisman
Der schönsten Seelen Huldigung
Unwiderstehlich an.

Ach! hättest du nur Die gekannt,
Die einst mein Kleinod war –
Der Tod entriß sie meiner Hand

Kdesi kvete květinka
v tichém údolí;
blaží oči i srdce tak vesele
jako večerní sluneční záře;
je mnohem vzácnější než zlato,
než perly a diamanty.
Proto se té květinice říká čarovné kvítko
z dobrého důvodu.

Zaspívám dlouhou písničku
o síle mé květinčky;
jak na těle i v mysli
vytváří veliké zázraky.
Co ti žádný tajný elixír
nemůže poskytnout,
to dokáže moje kytička!
I když to na ní není vidět.

Kdo čarovné kvítko chová v hrudi,
zkrásní jako anděl.
To jsem s hlubokým pohnutím
viděl na mužích i ženách.
K mužům i ženám, starým či mladým,
přitahuje jako talisman
holdování nejkrásnějších duší
neodolatelně.

Ach! kdybys ji jen znal,
tu, která bývala můj klenot –
smrt mi ji vytrhla z ruky

Hart hinterm Traualtar –
 Dann würdest du es ganz verstehn,
 Was Wunderhold vermag,
 Und in das Licht der Wahrheit sehn,
 Wie in den hellen Tag.

hned za svatebním oltářem –
 pak bys pochopil,
 co umí čarovné kvítko,
 A pohlédl bys do světla pravdy,
 jako za bílého dne.

překlad Iva Kratochvílová

LUDWIG van BEETHOVEN

Mollys Abschied (Mollyn odchod)

text Gottfried August Bürger

Lebe wohl, du Mann der Lust und Schmerzen!
 Mann der Liebe, meines Lebens Stab!
 Gott mit dir, Geliebter! Tief zu Herzen
 Halle dir mein Segensruf hinab!

Zum Gedächtnis biet' ich dir, statt Goldes –
 Was ist Gold und goldeswerter Tand? –
 Biet' ich lieber, was dein Auge Holdes,
 Was dein Herz an Molly Liebes fand.

Vom Gesicht, der Wahlstatt deiner Küsse,
 Nimm, so lang' ich ferne von dir bin,
 Halb zum mindesten im Schattenrisse
 Für die Phantasie die Abschrift hin!

Nimm, du süßer Schmeichler, von den Locken,
 Die du oft zerwühltest und verschobst,
 Wann du über Flachs an Pallas Rocken,
 Über Gold und Seide sie erhobst!

Meiner Augen Denkmal sei dies blaue
 Kränzchen flehender Vergißmeinnicht,
 Oft beträufelt von der Wehmut Taue,
 Der hervor durch sie vom Herzen bricht!

Žij blaze, muži radostný i bolestný!
 Muži láskyplný, oporo mého života!
 Bůh s tebou, milovaný! Hluboko do srdce
 nechť ti slétne mé požehnání!

Na památku ti dávám místo zlata –
 co je zlato a pozlacené cetky? –
 raději ti dám to, co spanilého tvé oči,
 co milého tvé srdce našlo v Molly.

Z tváře, kterou pokrývaly tvé polibky,
 si vezmi, dokud budu daleko od tebe,
 alespoň zpoloviny, v siluetě,
 kopii pro svou fantazii!

Vezmi si, sladký lichotníku, pár kadeří,
 které jsi často cuchal a odhrnoval,
 když jsi je nad len Palladina šatu,
 nad zlato a hedvábí povýšil!

Nechť je památkou mých očí tento modrý
 věneček prosebných pomněnek,
 často zkropený rosou žalosti,
 která nad nimi tryská ze srdce!

překlad Iva Kratochvílová

JOSEF ANTONÍN ŠTĚPÁN**Schwanenlied** (Labutí píseň)text *Gottfried August Bürger*

Mir tut's so weh im Herzen,
ich bin so matt, so krank!

Ich schlafe nicht vor Schmerzen,
mag Speise nicht und Trank;
seh' alles sich entfärben,
was schönes mir geblüht.

Ach, Liebchen, will nur sterben!
Dies ist mein Schwanenlied.

Du wärest mir zwar ein Becher,
Von Heilungslabsal voll,
Nur daß ich armer Lecher
Ihn nicht ganz leeren soll!
Ihn, welcher so viel Süßes,
So tausend Süßes hat! –

Doch – häßt' ich des Genießes,
Nie häßt' ich dennoch satt.

D'rum laß mich vor den Wehen
Der ungestillten Lust,
Zerschmelzen und vergehen,
Vergehn an deiner Brust!
Au deinen süßen Munde
Laß saugen süßen Tod!

Denn, Herzchen ich gesunde
Sonst nie von meiner Not.

Ach, co mě v srdci pálí?
Jsem nemocný a mdlý.

Ach, jaké jsou to žaly,
že bdím, když všichni spí?
Kol tmí se vše, nač zírám,
čím dřív mi zářil svět.

Má lásko, s písni zmirám!
Toť labutí můj zpěv.

Tys mohla číši býti,
z níž nabíral bych sil.
Proč, když jsem z ní směl pít,
jsem, ach, tak málo pil?
Z té číše nad vše sladší
pít nejsladší tvůj cit!

Což rozkoš lásce stačí?
Jí nejsi nikdy syt.

Ať touhy v dálku plynou,
v nich nelze déle žít.
Ó, nech mne rázem zhynout,
v tvé náručí mít klid.
S tvých rtů, jež jsou tak sladké,
jen zánik svůj chci sát,
než toužit v přízni vratké,
já dříve zemru rád!

VÁCLAV JAN TOMÁŠEK**Lenora**text *Gottfried August Bürger***Lenore fuhr ums Morgenrot**

Empor aus schweren Träumen:
„Bist untreu, Wilhelm, oder toť?
Wie lange willst du säumen?“ –
Er war mit König Friedrichs Macht
Gezogen in die Prager Schlacht,
Und hatte nicht geschrieben:
Ob er gesund geblieben.

Der König und die Kaiserin,
Des langen Haders müde,
Erweichten ihren harten Sinn,
Und machten endlich Friede;
Und jedes Heer, mit Sing und Sang,
Mit Paukenschlag und Kling und Klang,
Geschmückt mit grünen Reisern,
Zog heim zu seinen Häusern.

Und überall all überall,
Auf Wegen und auf Stegen,
Zog alt und jung dem Jubelschall
Der Kommenden entgegen.
Gottlob! rief Kind und Gattin laut,
Willkommen! manche frohe Braut.
Ach! aber für Lenoren
War Gruß und Kuß verloren.

Sie frug den Zug wohl auf und ab

Und frug nach allen Namen;
Doch keiner war, der Kundschaft gab,
Von allen, so da kamen.

Těžký sen zjitří jitřní klid

Lenoře znenadání:
„Viléme, smrt či nový cit
tvé cestě domů brání?“
On s pluky pruských polních sil
u Prahy v patálii byl.
Teď nemá ani řádky,
zda se jí vrací zpátky.

Král s císařovnou měli dost
hrůz válečného víru,
a pokrotivše svoji zlost,
zas dali přednost míru.
Už duní kotle, zvučí zpěv
a vojsko v lesku trub i dřev,
s věnci a haluzemi
blíží se k rodné zemi.

A kdokoli je v okolí,
při cestě, v městě, v kraji,
staří i mladí hlaholí
a vstříc jim pospíchají.
Vítá choť chotě, otce syn,
zas rozkvétá smích milencin,
jen Lenorin smích vadne.
Ach, uvítání žádne!

A marně ptá se u všech čet

po jméně, po příjmení,
nic nemůže se dovědět,
nic o něm známo není.

Als nun das Heer vorüber war,
Zerraupte sie ihr Rabenhaar,
Und warf sich hin zur Erde,
Mit wütiger Gebärde.

Die Mutter lief wohl hin zu ihr:
„Ach, daß sich Gott erbarme!
Du trautes Kind, was ist mit dir?“
Und schloß sie in die Arme. –
„O Mutter, Mutter! hin ist hin!
Nun fahre Welt und alles hin!
Bei Gott ist kein Erbarmen.
O weh, o weh mir Armen!“ –

„Hilf Gott, hilf! Sieh uns gnädig an!
Kind, bet ein Vaterunser!
Was Gott tut, das ist wohlgetan.
Gott, Gott erbarmt sich unser!“ –
„O Mutter, Mutter! Eitler Wahn!
Gott hat an mir nicht wohlgetan!
Was half, was half mein Beten?
Nun ist's nicht mehr vonnöten.“ –

„Hilf Gott, hilf! wer den Vater kennt,
Der weiß, er hilft den Kindern.
Das hochgelobte Sakrament
Wird deinen Jammer lindern.“ –
„O Mutter, Mutter! Was mich brennt,
Das lindert mir kein Sakrament!
Kein Sakrament mag Leben
Den Toten wiedergeben.“ –

„Hör, Kind! Wie, wenn der falsche Mann,
Im fernen Ungerlande,
Sich seines Glaubens abgetan,
Zum neuen Ehebande?“

Když se i jízda přehnala,
tu dívka, k smrti zoufalá,
s rozpuštěnými copy
vrhla se v jejich stopy.

Matka k ní rychle přispěchá:
„Ach, co tě, dítě, mučí?
Jen v Bohu buď tvá útěcha!“
bere jí do náručí.
„Matko, mé štěstí je to tam!
Pryč, světe, pryč, jsi samý klam!
Smím v milost Pána Boha
věřit já, přebohá?“

„Smiluj se, Pane laskavý,
kterýž jsi dobro naše!
Dceruško, Bůh tě uzdraví!
Pros řečí Otčenáše!“
„Maminko, to je jenom blud!
Pomoh mi Pán Bůh doposud?
Plané jsou prosby k němu!
Ach, už je konec všemu!“

„Pomoz nám, Pane! Jen ty víš,
čím léčit dceru svojí!
Svátost a Kristův svatý kříž
tvé strasti, dítě, zhojí!“
„Maminko, nezahojí již
mé strasti žádný svatý kříž!
Ach, svátost ani svatí
život mu nenavrátí!“

„Což, dceruško, když necita
našel si v Uhřích lásku,
zděděnou víru odmítá
a žije v hříšném svazku?“

Laß fahren, Kind, sein Herz dahin!
Er hat es nimmermehr Gewinn!
Wann Seel und Leib sich trennen,
Wird ihn sein Meineid brennen.“ –

„O Mutter, Mutter! Hin ist hin!
Verloren ist verloren!
Der Tod, der Tod ist mein Gewinn!
O wär ich nie geboren!
Lisch aus, mein Licht, auf ewig aus!
Stirb hin, stirb hin in Nacht und Graus!
Bei Gott ist kein Erbarmen.
O weh, o weh mir Armen!“ –

„Hilf Gott, hilf! Geh nicht ins Gericht
Mit deinem armen Kinde!
Sie weiß nicht, was die Zunge spricht.
Behalt ihr nicht die Sünde!
Ach, Kind, vergiß dein irdisch Leid,
Und denk an Gott und Seligkeit!
So wird doch deiner Seelen
Der Bräutigam nicht fehlen.“ –

„O Mutter! Was ist Seligkeit?
O Mutter! Was ist Hölle?
Bei ihm, bei ihm ist Seligkeit,
Und ohne Wilhelm Hölle! –
Lisch aus, mein Licht, auf ewig aus!
Stirb hin, stirb hin in Nacht und Graus!
Ohn ihn mag ich auf Erden,
Mag dort nicht selig werden.“ –

So wütete Verzweiflung
Ihr in Gehirn und Adern.
Sie fuhr mit Gottes Vorsehung.
Vermessen fort zu hadern;

Proč naříkat, že je ten tam?
Vždyť klame jenom sebe sám!
Blesk spálí srdce hadí,
které svou duši zradí!“

„Matko, můj milý je ten tam!
Jistě je po něm veta!
Chci smrt, vše ostatní je klam!
Nač je mi krása světa?
Ach, zhasni, svíce života,
ať pohlí mne temnota!
Smím v milost Pána Boha
věřit já, přebohá?“

„Pomoz nám, Pane, přísný soud
nechystej nebožátku!
Odpusť jí, odpusť, je to bloud,
uchraň ji hříšných zmatků!
Dcero, už marných slz je dost,
měj v mysli věčnou blaženost.
Hleď, Hospodin ti chystá
jiného chotě, Krista!“

„Maminko, co je blaženost
a co je zatracení?
S Vilémem žít je blaženost,
bez něho zatracení!
Ach, zhasni, svíce života,
ať pohlí mne temnota!
Svět i ráj bez Viléma
už pro mne krásy nemá!“

A pokaždé když zasténá,
krev zaplaví jí skráně; tak spílá,
smyslů zbavena,
prozířetelnosti Páně,

Zerschlug den Busen, und zerrang
Die Hand, bis Sonnenuntergang,
Bis auf am Himmelsbogen
Die goldnen Sterne zogen.

Und außen, horch! ging's trapp trapp trapp,
Als wie von Rosseshufen;
Und klirrend stieg ein Reiter ab,
An des Geländers Stufen;
Und horch! und horch! den Pfortenring
Ganz lose, leise, klinglingling!
Dann kamen durch die Pforte
Vernehmlich diese Worte:

„Holla, Holla! Tu auf mein Kind!
Schläfst, Liebchen, oder wachst du?
Wie bist noch gegen mich gesinnt?
Und weinst oder lachst du?“ –
„Ach, Wilhelm, du? – So spät bei Nacht? –
Geweinet hab ich und gewacht;
Ach, großes Leid erlitten!
Wo kommst du hergeritten?“ –

„Wir satteln nur um Mitternacht.
Weit ritt ich her von Böhmen.
Ich habe spät mich aufgemacht,
Und will dich mit mir nehmen.“ –
„Ach, Wilhelm, erst herein geschwind!
Den Hagedorn durchsaust der Wind,
Herein, in meinen Armen,
Herzliebster, zu erwarmen!“ –

„Laß sausen durch den Hagedorn,
Laß sausen, Kind, laß sausen!
Der Rappe scharrt; es klirrt der Sporn.
Ich darf allhier nicht hausen.

rukama lomí v bezmoci
a hrud' si rve až do noci,
kdy hvězdy v zlatém třpytu
zahoří na blankytu.

Tu najednou, slyší klap klap klap,
klape tep kopyt koně.
Přeskočí jezdec schod a žlab,
a ostruhami zvoně,
slyší ke klepadlu pospíchá,
tam ztenka fuká do ticha
a pevnou uzávěrou
se jasná slova derou:

„Hej hola! Zdvihni petlici!
Spíš? Nespíš, moje milá?
V líci máš smích či tesknici?
Na mne jsi pomyslíla?“ –
„Ty, Viléme! – Teď v noci jdeš?
Ach, vzhůru jsem a pláči též!
Těch slz! Kdo spočítá je?
Z kterého táhneš kraje?“

„Vždy v půlnoci se hnome vpřed,
táhnem až z české země.
Dneska jsem o pár chvilék zpět,
přisedni rychle ke mně!“ –
„Viléme, vejdi do dveří,
vítr se honí po keři,
má náruč, znejmilejší,
tě teplem ukonejší!“

„Nech keř i vítr, dítě, nech,
nech, ať si vítr hvízdá!
Zvuk ostruh zní, kůň samý spěch,
zde neskončí má jízda!

Komm, schürze, spring und schwinge dich
Auf meinen Rappen hinter mich!
Muß heut' noch hundert Meilen
Mit dir ins Brautbett eilen.“ –

„Ach! wolltest hundert Meilen noch
Mich heut ins Brautbett tragen?
Und horch! es brummt die Glocke noch,
Die elf schon angeschlagen.“ –
„Sieh hin, sieh her! Der Mond scheint hell.
Wir und die Toten reiten schnell.
Ich bringe dich, zur Wette,
Noch heut ins Hochzeitbette.“ –

„Sag an, wo ist dein Kämmerlein?
Wo? Wie dein Hochzeitbettchen?“ –
„Weit, weit von hier! – Still, kühl und klein! –
Sechs Bretter und zwei Brettchen!“ –
„Hat's Raum für mich?“ –
„Für dich und mich!
Komm, schürze, spring und schwinge dich!
Die Hochzeitgäste hoffen;
Die Kammer steht uns offen.“ –

„Ich hoff und schürz Und schwinge mich
Auf deinen Rappen hinter dich.
Muß heut' noch hundert Meilen
Mit dir ins Brautbett eilen.“

Schön Liebchen schürzte,

sprang und schwang
Sich auf das Roß behende;
Wohl um den trauten Reiter schlang
Sie ihre Lilienhändel!
Und hurra hurra, hopp hopp hopp!
Ging's fort in sausendem Galopp,

Shrň sukni, k cestě zchystej se,
oba nás vraník odnese
sto mil až do daleka.
Svatební lůžko čeká!“

„Na cestu dalekou sto mil
teď v noci vydáme se?
Už jedenáct zvon odzvonil,
dosud se srdce třese!“ –
„Nu, což, nám luna posvítí!
Mrtví a my jsme střelbití!
Na lože manželovo
dnes ulehneš! Mé slovo!“

„A pověz, máme-li kde spát?
Kam bychom spolu jeli?“ –
„V dálce mám lože, klid a chlad,
šest prken s dvěma čely!“ –
„Stačí nám?“ –
„Oba unese!
Jen za mne skoč a zchystej se!
Již scházejí se hosti
před naší domácností!“

„Já za tebe teď skočit mám
a potom v let se s tebou dám.
Sto mil teď cválat máme,
než oddati se dáme.“

Tu milá sukni podkásne,

na koně vyšplhá se,
své bílé paže překrásné
ovine jezdci v pase
a vzhůru! vzhůru!
hopsasa!
už muž i oř se natřásá;

Daß Roß und Reiter schnoben,
Und Kies und Funken stoben.

Zur rechten und zur linken Hand,
Vorbeit vor ihren Blicken,
Wie flogen Anger, Heid und Land!
Wie donnerten die Brücken!
„Graut Liebchen auch? –
Der Mond scheint hell!
Hurra! die Toten reiten schnell!
Graut Liebchen auch vor Toten?“ –
„Ach nein, ach nein! Doch laß die Toten!“

Was klang dort für Gesang und Klang?
Was flatterten die Raben? –
Horch Glockenklang! horch Totensang:
„Laßt uns den Leib begraben!“
Und näher zog ein Leichenzug,
Der Sarg und Totenbahre trug.
Das Lied war zu vergleichen
Dem Unkenruf in Teichen.

„Nach Mitternacht begrabt den Leib,

Mit Klang und Sang und Klage!
Jetzt führ ich heim mein junges Weib.
Mit, mit zum Brautgelage!
Komm, Küster, hier! Komm mit dem Chor,
Und gurgle mir das Brautlied vor!
Komm, Pfaff, und sprich den Segen,
Eh wir zu Bett uns legen!“ –

Still, Klang und Sang. Die Bahre schwand.
Gehorsam seinem Rufen,
Kam's, hurra hurra! nachgerannt,
Hart hinter's Rappen Hufen.
Und immer weiter, hopp hopp hopp!

kůň křeše supě tryskem
kopyty jiskry s pískem.

Jak míhá se v tom přisvitu
před zraky vpravo, vlevo
pás polí, luk a pažitů!
Jak duní mostní dřevo!
„Máš strach?
Nám luna posvítí!
Hoj, mrtví, ti jsou střelhití!
Strach z mrtvých trápí pannu?“
„Ne, nech však mrtvé v Pánu!“

Vtom slyší! Lká zpěv a zvučí kov
či krkavčí roj vzlyká?
To zpěv a zvon zní nad krchov:
„Jdem pohřbit nebožtíka!“
Již blíž a blíž se zvedá prach;
je vidět rakev na marách.
Zní písně jako skřeky
žab v tůních temné řeky.

„Do rána je čas na výkrop,

rakev a chladnou hlínu!
Žením se, bando, teď se vzchop
a vzhůru na hostinu!
Sem, kostelníče, se sborem,
pobav mou choť svým krákorem!
Dej, kněže, svátost boží,
než ulehne v loži!“

Zvon a zpěv dozní v zástupu
i máry zmizí mžikem.
Průvod se už už v kalupu
nakupí za vraníkem
a vzhůru! vzhůru! hopsasa!

Ging's fort in sausendem Galopp,
Daß Roß und Reiter schnoben,
Und Kies und Funken stoben.

Wie flogen rechts, wie flogen links,
Gebirge, Bäum und Hecken!
Wie flogen links, und rechts, und links
Die Dörfer, Städt und Flecken! –
„Graut Liebchen auch?
Der Mond scheint hell!
Hurra! die Toten reiten schnell!
Graut Liebchen auch vor Toten?“ –
„Ach! Laß sie ruhn die Toten!“

Sieh da! Sieh da! Am Hochgericht
Tanz, um des Rades Spindel
Halb sichtbarlich bei Mondenlicht,
Ein luftiges Gesindel. –
„Sasa! Gesindel, hier! Komm hier!
Gesindel, komm und folge mir!
Tanz uns den Hochzeitreigen,
Wann wir zu Bette steigen!“

Und das Gesindel husch husch husch!
Kam hinten nachgeprasselt,
Wie Wirbelwind am Haselbusch
Durch dürre Blätter rasselt.
Und weiter, weiter, hopp hopp hopp!
Ging's fort in sausendem Galopp,
Daß Roß und Reiter schnoben,
Und Kies und Funken stoben.

Wie flog, was rund der Mond beschien,
Wie flog es in die Ferne!
Wie flogen oben über hin
Der Himmel und die Sterne! –

už muž i oř se natřásá,
kůň křeše supě tryskem
kopyty jiskry s pískem.

Jak z obou stran se míhají
houštiny, háje, hory
a vpravo, vlevo po kraji
dědiny, domy, dvory!
„Máš strach?
Nám luna posvítí!
Hoj, mrtví, ti jsou střelhití!
Strach z mrtvých trápí pannu?“
„Ne, nech však mrtvé v Pánu!“

Tu pohled! Luna zabyští
a kolem kola v tanci
kroutit se na popravišti
sloata a otrhanci.
„Hejsahej, za mnou, trhani!
Sem, sloata, máš mé pozvání!
Zatancuj pro ženušku,
než ulehne v lůžku!“

A otrhanci, dup dup dup,
dupou, až křoví chřestí,
jak skáčou do spadanych kup
lískových ratolestí.
A vzhůru! vzhůru! hopsasa!
už muž i oř se natřásá,
kůň křeše supě tryskem
kopyty jiskry s pískem.

Jak pod měsíční záplavou
vše mizí v jednom letu!
Jak míhají se nad hlavou
světélka hvězdných světů!

„Graut Liebchen auch?
Der Mond scheint hell!
Hurral die Toten reiten schnell!
Graut Liebchen auch vor Toten?“ –
„O weh! Laß ruhn die Toten!“

„Rapp! Rapp! Mich dünkt der Hahn schon ruft.
Bald wird der Sand verrinnen –
Rapp! Rapp! Ich wittre Morgenluft –
Rapp! Tummle dich von hinnen! –
Vollbracht, vollbracht ist unser Lauf!
Das Hochzeitbette tut sich auf!
Die Toten reiten schnelle!
Wir sind, wir sind zur Stelle.“

Rasch auf ein eisern Gittertor
Ging's mit verhängtem Zügel.
Mit schwanker Gert ein Schlag davor
Zersprengte Schloß und Riegel.
Die Flügel flogen klirrend auf,
Und über Gräber ging der Lauf.
Es blinkten Leichensteine
Rundum im Mondenscheine.

Ha sieh! Ha sieh! im Augenblick,
Huhu! ein gräßlich Wunder!
Des Reiters Koller, Stück für Stück,
Fiel ab, wie mürber Zunder.
Zum Schädel, ohne Zopf und Schopf,
Zum nackten Schädel ward sein Kopf;
Sein Körper zum Gerippe,
Mit Stundenglas und Hippe.

Hoch bäumte sich, wild schnob der Rapp
Und sprühte Feuerfunken;
Und hui! war's unter ihr hinab

„Máš strach?
Nám luna posvítí!
Hoj, mrtví, ti jsou střelhbítí!
Strach z mrtvých trápí pannu?“
„Ne! Nech však mrtvé v Pánu!“

„Vpřed, oři! Kohout kokrhá!
Vpřed, oři! Ať jsme v cíli,
než slunce mlhy roztrhá!
Vpřed, oři! Naber síly!
Už končí noční hon a cval!
Milé jsem lůžko uchystal!
Mrtví jsou hbití páni!
Je konec putování!“

Kůň s volnou uzdou před vrata
přilétne jako štvaný,
hned padne, bičem přeřata,
závora hlavní brány,
skřípne mříž a už letí dál
od hrobu k hrobu, jeden cval;
měsíční bledý plamen
lemuje každý kámen.

Tu hle, hle! jaká strašná věc!
Hrůza! V tom okamžení,
nit co nit, jezdcův kabátec
v práchnivinu se změní
a z hlavy zmizí v jeden ráz
vlas po vlasu i oblouk řas.
Najednou před ní chřestí
kostlivec s kosou v pěšti.

Kůň divoce se vypíná,
z nozder mu srší síra.
Hui! tu náhle hlubina

Verschwunden und versunken.
Geheil! Geheil aus hoher Luft,
Gewinsel kam aus tiefer Gruft.
Lenorens Herz, mit Beben,
Rang zwischen Tod und Leben.

Nun tanzten wohl bei Mondenglanz,

Rund um herum im Kreise,
Die Geister einen Kettentanz,
Und heulten diese Weise.
„Geduld! Geduld! Wenn's Herz auch bricht!
Mit Gott im Himmel hadre nicht!
Des Leibes bist du ledig;
Gott sei der Seele gnädig!“

pod ním se otevírá.
Hroby jsou plné jekotu,
řev tříští mračnou temnotu,
Lenoře srdce bije:
už v boji se smrtí je.

V sinalém světle měsíce

tancuje divá kola,
skučící strašná směsice
a takto kolem volá:
„Svou strast nes, myslí ubohá,
vždy bez reptání na Boha!
Duši, jež z mrtvých vstane,
rač pokoj přát, ó Pane!“

*Z německého originálu přeložil Jindřich
Pokorný. Převzato z publikace Gottfried August
Bürger – Balady, SNKLU, Praha 1964.*

STATUTÁRNÍ MĚSTO BRNO FINANČNĚ PODPORUJE FILHARMONII BRNO, PŘÍSPĚVKOVOU ORGANIZACI

B | R | N | O

FILHARMONII BRNO A FESTIVAL FINANČNĚ PODPORUJÍ

DĚKUJEME ZA PODPORU A SPOLUPRÁCI

PARTNERSKÉ HOTELY FILHARMONIE BRNO

Vydala / Published by: Filharmonie Brno

Text / Text by: Petr Slouka

Grafický návrh / Design by: B tým s.r.o.

Grafická úprava, sazba / Typesetting by: Ingrid Králíková

Redakční uzávěrka / Information correct as of: 2. října 2023 / 2 October 2023

Filharmonie Brno, příspěvková organizace / contributory organisation

MHFB Moravský podzim / BIMF Moravian Autumn

Komenského náměstí 534/8, 602 00 Brno, Česká republika / Czech Republic

www.filharmonie-brno.cz

www.moravsky-podzim.cz

+420 539 092 839, lucie.snajdrova@filharmonie-brno.cz

manažerka festivalu / festival manager

+420 539 092 811, predprodej@filharmonie-brno.cz

prodej vstupenek / ticket office

Změna programu vyhrazena. / Programmes are subject to change.

• • •
• • •
**Filharmonie
Brno Philharmonic**

www.moravsky-podzim.cz